

สรุปบทเรียน

หลักสูตร ความรู้และความเข้าใจข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Literacy for Data Analytics)

ของ สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล

ข้อมูลเป็นทรัพย์สินที่มีค่าขององค์กร สามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อค้นหา

จุดเด่น

จุดด้อย

ความเสี่ยง

แนวโน้ม

โอกาสในการปรับปรุงงาน

1. ข้อมูลและรูปแบบข้อมูล

1.1 ลำดับขั้นของข้อมูล

ลำดับ	ความหมาย	ตัวอย่าง
1 Data ข้อมูล	ข้อมูลดิบที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์ รู้แต่เพียงว่ามีข้อเท็จจริง แต่ไม่รู้ว่ามีค่าความหมายอย่างไร	โครงการ เบิกจ่ายไปแล้ว 80% แต่ผลงานก่อสร้างเสร็จเพียง 60%
2 Information สารสนเทศ	โดยนำ Data มาจัดระเบียบ และเชื่อมโยงกับบริบท เพื่อตอบคำถามว่า "เกิดอะไรขึ้น หรือ มีความสัมพันธ์อย่างไร"	โครงการที่เบิกจ่าย 80% แต่ผลงาน 60% มีความแตกต่างระหว่างเงินที่จ่าย กับความก้าวหน้าของงาน
3 Knowledge ความรู้	นำ Information มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ ร่วมกับประสบการณ์หรือบริบท ทำให้รู้ "ทำไมจึงเกิดขึ้น"	โครงการที่มีการแก้ไขแบบ หรือขยาย สัญญาหลายครั้งมักมีความล่าช้า ในการก่อสร้าง
4 Wisdom ภูมิปัญญา	นำ Knowledge มาทำความเข้าใจ อย่างลึกซึ้ง เชื่อมโยง ทำให้รู้วิธีที่ดีที่สุด หรือ เหมาะสมที่สุด และนำไปใช้	ก่อนจัดทำโครงการ ต้องตรวจสอบความพร้อม ของแบบ พื้นที่ และข้อมูลสำรวจให้ครบถ้วน เพื่อลดปัญหาการแก้ไขแบบระหว่างก่อสร้าง
5 Decisions การตัดสินใจ	นำ Wisdom ไปใช้ในการตัดสินใจและ ลงมือปฏิบัติอย่างใดต่อไป	- โครงการใดเร่งด่วน - จุดใดมีความเสี่ยงสูง - โครงการใดต้องตรวจสอบเพิ่ม - ควรปรับปรุงกระบวนการอย่างไร

1.2 ระบบนิเวศข้อมูล (Data Ecosystem)

(1) Promote (ล่างขึ้นบน)

การผลักดันข้อมูลดิบ/สำรวจ ที่มีคุณค่าขึ้นไปเป็น ข้อมูล หลักขององค์กร

(2) Publish (บนลงล่าง)

การกระจายข้อมูลหลัก และมาตรฐานออกไปใช้งาน ในระบบต่าง ๆ

1.3 การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ธุรกิจและข้อมูล

(1) Top - Down Alignment เชื่อมยุทธศาสตร์ธุรกิจกับยุทธศาสตร์ข้อมูล

(2) People / Process / Governance การบริหารบุคลากร กระบวนการ ธรรมชาติข้อมูล นโยบาย และวัฒนธรรมองค์กร

(3) Strategic Advantage การใช้ Master Data, Data Intelligence และ Big Data เพื่อความได้เปรียบเชิงกลยุทธ์

(4) Bottom - Up การจัดการโครงสร้างพื้นฐานระดับล่าง เช่น Database, Big Data, Unstructured / Semi-structured Data และ Documents

1.4 วงจรข้อมูล (Data Lifecycle)

1.5 รูปแบบข้อมูล

Structured Data (ข้อมูลแบบมีโครงสร้าง)

- ตาราง Excel ฐานข้อมูล
- ชนิดข้อมูล เช่น ตัวเลข วันที่ เบอร์โทรศัพท์ เป็นต้น
- ประเภหที่จัดเก็บ
- ไม่สามารถใส่ตาราง

Unstructured Data (ข้อมูลแบบไม่มีโครงสร้าง)

- ชนิดข้อมูล เช่น รูปภาพ ไฟล์เสียง วิดีโอ เอกสารข้อความ อีเมล เป็นต้น
- ใช้พื้นที่จัดเก็บขนาดใหญ่

2. จริยธรรมด้านข้อมูล (Data Ethics)

2.1 พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 4

ข้อมูลข่าวสาร	ข้อมูลข่าวสารของราชการ	ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
สิ่งที่ไม่มีความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง เช่น เอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนภาพภาพถ่าย พิมพ์ บันทึกเสียง เป็นต้น	ข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานราชการ ครอบครอง ของหน่วยงานรัฐ	ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา สถานะการเป็น ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม ประวัติการทำงาน รหัสลายพิมพ์นิ้วมือ รูปถ่ายแบบบัตรประชาชน ที่อยู่ หมายเหตุของประชาชน เป็นต้น

2.2 PDPA หรือ พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

การเก็บ ใช้ เผยแพร่ หรือถ่ายโอนข้อมูลส่วนบุคคล ต้องดำเนินการโดยมีความยินยอม จากเจ้าของข้อมูล เว้นแต่มีกฎหมายกำหนดไว้

หลักการสำคัญ

- เก็บเท่าที่จำเป็น
- ใช้ตามวัตถุประสงค์ที่แจ้ง
- รักษาความมั่นคงปลอดภัย
- ให้สิทธิเจ้าของข้อมูล (เข้าถึง แก้ไข ลบ ล้าง)

2.3 แนวปฏิบัติที่ดี

- ใช้ข้อมูลอย่างโปร่งใส ยุติธรรม และรับผิดชอบ
- เคารพสิทธิความเป็นส่วนตัวเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูล
- ไม่ใช้ข้อมูลเพื่อก่อให้เกิดความเสียหายหรือเลือกปฏิบัติ
- ตรวจสอบคุณภาพและความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปใช้
- มีธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance) ในองค์กร

★ สรุปใจความสำคัญ : ข้อมูลที่ดี เริ่มจากการเก็บอย่างถูกต้อง บริหารจัดการเป็นระบบ ใช้อย่างมีจริยธรรม และเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์องค์กร เพื่อการตัดสินใจที่แม่นยำและสร้างคุณค่าอย่างยั่งยืน

ภาณิ สันชนบดี นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการพิเศษ KM๒/๒๕๖๙ กลุ่มตรวจสอบภายใน กรมพัฒนาที่ดิน